

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination

Oct/Nov. -2019 (Old Course)

ADVANCED COST & FINANCIAL ACCOUNTING (ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-1 ભારત લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. (20)

ઉત્પાદન અને વેચાણને લગતી વર્ષ:2018-19ની માહિતી નીચે મુજબ છે.

- (i) એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત રૂ.80
- (ii) સલામતીનો માળો 40%
- (iii) વર્ષનો સ્થિર અર્થ રૂ.4,80,000
- (iv) ચલિત ખર્ચ અને વેચાણનો ગુણોત્તર 80%

એવું અંદાજવામાં આવે છે કે વર્ષ2019-20માં એકમ દીઠ ચલિત ખર્ચમાં 10% અને કુલ સ્થિર ખર્ચમાં 5% વધારો થશે.

(a) 2018-19ના વર્ષ જેટલો નફો જથ્થા ગુણોત્તર મેળવવા માટે 2019-20ના વર્ષમાં કેટલી વેચાણ કિંમત રાખવી જોઈએ તે શોધો.

(b) વર્ષ:2018-19ના વર્ષ જેટલી જ વેચાણ કિંમત રૂ.100 રાખીને, 2018-19ના વર્ષ જેટલો નફો મેળવવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ તે શોધો.

અથવા

પ્રશ્ન-1 અતુલ એન્ટરપ્રાઇઝ અત્યારે 50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરે છે અને 20,000 એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. અત્યારે 50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ, એકમ દીઠ ઉત્પાદન પડતર અને એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત નીચે મુજબ થાય છે. (20)

50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ અને 20,000 એકમોએ પડતર	
વિગત	એકમ દીઠ રૂ.
માલ સામાન	75.00
મજૂરી	22.50
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ (40% સ્થિર)	22.50
વહિવટી પરોક્ષ ખર્ચ (50% સ્થિર)	15.00
નફો	15.00
વેચાણ કિંમત	150.00

કંપની પાસે નીચે મુજબના અન્ય બે વિકલ્પો છે.

- (i) 75%ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરતા કાચા માલની કિંમતમાં 4% વધારો અને વેચાણ કિંમતમાં 4% ઘટાડો.
- (ii) 90%ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરતા કાચા માલની કિંમતમાં 6% વધારો અને વેચાણ કિંમતમાં 6% ઘટાડો.

ધંધાકીય એકમ જ્યારે 75%ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ અને 90%ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કાર્ય કરે ત્યારે અંદાજીત નફો દર્શાવતું સિમાંત પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-2 સોરઠ લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા.1/04/2018ના રોજ નીચેની (20) બાકીઓ જોવા મળે છે.

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
કાચો માલસામાન ખાતું	3,60,000	લેણદારોનું ખાતું	70,000
ચાલું કામ ખાતું 1	1,25,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતું (ચંત્રો)	60,000
ચાલું કામ ખાતું 2	1,50,000	શેરમુડી અને અનામત	8,00,000
તૈયાર માલ ખાતું	30,000		
દેવાદારોનું ખાતું	60,000		
બેંક ખાતું	35,000		
ચંત્રો ખાતું	1,70,000		
	9,30,000		9,30,000

તા.31/03/2019ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી:	
ચાલું કામ ખાતું 1	40,000
ચાલું કામ ખાતું 2	60,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ચુકવી	1,00,000
ઉત્પાદન પગાર ચુકવ્યો	85,000
ઉત્પાદન ખર્ચ ચુકવ્યો	1,25,000
લેણદારોને ચુકવ્યા	1,65,000
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	5,70,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	54,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ ચુકવ્યો	42,000
માલસામાનની ઉધાર ખરીદી	1,05,000
માલસામાન પરત કર્યો	5,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો:	
ચાલું કામ ખાતું 1	68,000
ચાલું કામ ખાતું 2	22,000
ઉધાર વેચાણ (વેચાણ કિંમત)	5,70,000
તૈયાર માલની ફેરબદલી (વેચાણ પડતર ખાતે)	4,62,400
ફેરબદલી: ચાલુ કામ ખાતા 1 થી ચાલું કામ ખાતા 2	2,42,200
ફેરબદલી: ચાલું કામ ખાતા 2 થી તૈયાર માલ	4,48,400

ચંત્રો પર ઘસારા ભંડોળ ખાતે રૂ.4,000ની જોગવાઈ કરી હતી.

ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી:

ચાલું કામ ખાતું 1 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીનાં 250%

ચાલું કામ ખાતું 2 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 150%

સોરઠ લિ.ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-2 ગિરનાર લિ.સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા.1/04/2018ના રોજ નીચેની (20) બાકીઓ જોવા મળે છે.

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી	50,000	બેંક ખાતું	27,000
નિયંત્રક ખાતું			
ચાલું કામ ખાતું	45,000	લેણદારોનું ખાતું	22,000
તૈયાર માલ ખાતું	60,000	શેરમૂડી ખાતું	2,25,000
કાયમી મિલકતોનું ખાતું	1,80,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતું	15,000
દેવાદારોનું ખાતું	35,000	ઘાલખાધ જોગવાઈ ખાતું	5,000
અગાઉથી ચુકવેલ વહીવટી ખર્ચ ખાતું	10,000	ચુકવવાના બાકી કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	7,500
		નફા નુકશાન ખાતું	78,500
	3,80,000		3,80,000

તા.31/03/2019ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,37,510
પરોક્ષ મજૂરી	13,650
માલસામાન ખરીદી	2,73,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	3,00,300
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	5,460
વર્ષ દરમિયાન તૈયાર થયેલો માલ (પડતર કિંમતે)	5,86,950
ઉધાર વેચાણ	8,19,000
વેચેલા માલની પડતર	6,00,600
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	1,31,040
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	1,09,200
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	9,330
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	32,760
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	38,220
લેણદારોને ચુકવ્યા	2,75,730
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	7,91,700
કાયમી મિલકતો પર ઘસારો	17,740
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	4,640
ઘાલખાધ જોગવાઈ વર્ષને અંતે	6,030

ગિરનાર લિ.ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાચુ સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-૩ સોમનાથ લિ.બિનસંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા.1/01/2019ના રોજ (15) નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે.

તા.1/01/2019ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલું કામ ખાતું	4,16,000	-----
તૈયાર માલ ખાતું	1,22,000	-----
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	2,12,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	-----	7,50,000
	7,50,000	7,50,000

તા.31/03/2019ના રોજ ત્રિમાસાન્તના વ્યવહારો	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	1,06,800
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	1,60,000
કારખાના મરામત માટે માલસામા મોકલ્યો	3,600
કારખાનાની મજૂરી ચુકવી (પરોક્ષ મજૂરી રૂ.92,000 સહિત)	3,10,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	3,80,800
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની માંડી વાળેલ ઓછી વસુલાત	12,800
વેચેલા માલની પડતર	8,19,200
વેચાણ	10,24,000

ચાલુ કામ ખાતાના સ્ટોકમાં રૂ.30,000નો વધારો થયો.

ઉપરરના વ્યવહારો નોંધવા માટે જરૂરી નિયંત્રણ ખાતા, પડતર નફા નુકશાન ખાતુ, સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ તા.31/03/2019નાં રોજ ત્રિમાસાન્તના તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૩ નીચેની બાકીઓ ગિરીરાજ લિ.ના ચોપડામાંથી મેળવવામાં આવી છે.

(15)

તા.1/03/2019ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	1,25,000	-----
ચાલુ કામ ખાતુ	5,27,000	-----
તૈયાર માલ ખાતુ	2,30,000	-----
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	5,000	-----
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	3,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	-----	8,90,000

માર્ચ, 2019 દરમ્યાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ છે.

મહિના દરમ્યાનના વ્યવહારો	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	7,50,000
પરોક્ષ મજૂરી	50,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	2,20,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	1,20,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	4,90,000
મહિના દરમ્યાન તૈયાર થયેલો માલ	18,00,000
તૈયાર માલનું વેચાણ (બધોજ)	21,00,000

માલસામાન ખરીદી	5,00,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	20,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલવાનો ખર્ચ	8,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	1,45,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,17,000

ઉપરની માહિતી પરથી પડતરની ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતા અને તા.31/03/2019ના રોજનું કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-4 આંતરપેઢી તુલનાના હેતુઓ, મહત્વ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. (15)

અથવા

પ્રશ્ન-4 બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડ (BSC)નો અર્થ અને તેના આયામો (Perspective)ની ચર્ચા કરો. (15)

ENGLISH VERSION

Que-1 Bharat Ltd. is manufacturing and selling a product. (20)
Selling and manufacturing information for the year 2018-19 is as under.

- (1) Selling price per unit Rs.80
- (2) Margin of safety 40%
- (3) The fixed cost for the year is Rs.4,80,000
- (4) The variable cost to sales ratio was 80%

It is estimated that in the year 2019-20 variable cost per unit will go up by 10% and the total fixed cost will increase by 5%

- a) Find the price required to be fixed in 2019-20 to earn the same P/V ratio as in 2018-19.
- b) Find the number of units required to be produced and sold to earn the same profit as in 2018-19, assuming the same selling price of Rs.80 per unit.

OR

Que-1 Atul Enterprise is currently working at 50% capacity and producing and selling 20,000 units. (20)
At present 50% working per unit product cost and selling price is as under.

Cost at 50% capacity and 20,000 Units.	
Particulars	Rs. (per unit)
Materials	75.00
Wages	22.50
Factory overheads (40% Fixed)	22.50
Administration overheads (50% Fixed)	15.00
Profit	15.00
Selling price	150.00

The company has another two alternatives:

- i) At 75% working, raw material cost increases by 4% and selling price fall by 4%.
- ii) At 90% working, raw material cost increases by 6% and selling price fall by 6%.

Prepare a Marginal cost Statement showing the estimated profit of the business when it is operated at 75% and 90% per cent capacity.

Que-2 Sorath Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the (20)
books as on 1/04/2018.

Balances	Debit Rs.		Credit Rs.
Inventories: Raw Materials	3,60,000	Payables	70,000
Work-in-Progress 1	1,25,000	Provision for depreciation (Plant and Machinery)	60,000
Work-in-Progress 2	1,50,000	Share Capital and Reserves	8,00,000
Finished goods	30,000		
Receivables	60,000		
Bank	35,000		
Plant and Machinery at Cost	1,70,000		
	9,30,000		9,30,000

The transactions for the year ended 31/03/2019 were as under

Particulars	Rs.
Direct Wages Incurred:	
Process 1	40,000
Process 2	60,000
Direct Wages Paid	1,00,000
Production salaries paid	85,000
Production expense paid	1,25,000
Paid to suppliers	1,65,000
Received from credit customers	5,70,000
Administration Overheads paid	54,000
Selling and distribution Overheads paid	42,000
Materials purchased on credit	1,05,000
Materials returned to suppliers	5,000
Materials issued to: Process 1	68,000
Process 2	22,000
Goods sold on credit: At sales price	5,70,000
Transfer from finished goods	4,62,400
Transfer from process 1 to process 2	2,42,200
Transfer from process 2 to finished goods	4,48,400

Provision for depreciation of Plant and Machinery was Rs.4,000 for the year.

The pre-determined production overhead absorption rates:

Process 1 is 250% of Direct Wages

Process 2 is 150% of Direct Wages

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Sorath Ltd. and prepare a Trial Balance.

OR

Que-2 Girmar Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2018. (20)

	Debit Rs.		Credit Rs.
Stores Ledger Control A/c.	50,000	Bank A/c	27,000
Work-in-Progress A/c.	45,000	Creditors A/c.	22,000
Finished Goods A/c.	60,000	Share Capital A/c.	2,25,000
Fixed Assets A/c.	1,80,000	Provision for Depreciation A/c.	15,000
Debtors A/c.	35,000	Provision for Doubtful Debts A/c.	5,000
Pre-paid Administrative Overheads A/c.	10,000	Factory Overheads Outstanding A/c.	7,500
		Profit & Loss A/c.	78,500
	3,80,000		3,80,000

The transactions for the year ended 31/03/2019 were as under

Particulars	Rs.
Direct Wages	2,37,510
Indirect Wages	13,650
Purchase of Materials on credit	2,73,000
Materials issued to production	3,00,300
Materials issued for repairs	5,460
Goods finished during the year (at cost)	5,86,950
Credit Sales	8,19,000
Cost of Goods Sold	6,00,600
Production Overheads absorbed	1,31,040
Production Overheads paid during the year	1,09,200
Production Overhead outstanding at the end of year	9,330
Administration Overheads paid during the year	32,760
Selling Overheads incurred	38,220
Payment to Creditors	2,75,730
Payment received from Debtors	7,91,700
Depreciation of Fixed Assets	17,740
Administration Overheads outstanding at the end of year	4,640
Provision for doubtful debts at the end of the year	6,030

- Que-3 Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Girnar Ltd. and prepare a Trial Balance
Somnath Ltd. operates separate cost accounting and financial accounting systems. The following (15)
is the list of opening balances as on 1/01/2019 in the cost ledger.

Balances as on 1/01/2019	Debts Rs.	Credits Rs.
Work in-Progress A/c.	4,16,000	-----
Finished goods A/c.	1,22,000	-----
Stores ledger control A/c.	2,12,000	-----
General ledger adjustment A/c.	-----	7,50,000
	7,50,000	7,50,000

Transactions for the quarter ended on 31/03/2019.	Rs.
Stores Purchased	1,06,800
Stores issued to production	1,60,000
Stores issued to factory repairs	3,600
Factory wages paid (including indirect wages Rs.92,000)	3,10,000
Factory overhead incurred	3,80,800
Factory overhead under absorbed and written of	12,800
Cost of goods sold	8,19,200
Sales	10,24,000

At the end of the quarter, work-in progress stock increased by Rs.30,000

Prepare the relevant control accounts, costing profit & loss account and general ledger adjustment account to record the above transactions in the quarter ended 31/03/2019.

OR

- Que-3 Following balances are extracted from the books at Giriraj Ltd. (15)

Balances as on 1/03/2019	Debit Rs.	Credit Rs.
Stores ledger control A/c.	1,25,000	-----
Work-in-progress A/c.	5,27,000	-----
Finished goods A/c.	2,30,000	-----
Factory overhead suspense A/c.	5,000	-----
Office overhead suspense A/c.	3,000	-----
General ledger adjustment A/c.	-----	8,90,000

Following are the transactions during March, 2019.

Transactions for the month were	Rs.
Direct wages	7,50,000
Indirect wages	50,000
Work overhead absorbed in production	2,20,000
Office overhead absorbed in production	1,20,000
Stores issued to production	4,90,000
Goods finished during the month	18,00,000
Finished goods sold (All)	21,00,000
Stores purchased	5,00,000
Stores issued to factory repair orders	20,000
Carriage on stores issued for production	8,000
Factory expense	1,45,000
Office expenses	1,17,000

From the above write up the cost ledger and prepare a trial balance as at 31/03/2019

- Que-4 Discuss objective, importance and limitation of Inter-firm comparison (15)

OR

- Que-4 Discuss Meaning and perspectives of Balance Score Card (BSC) (15)
